

KOMMISJONSDIREKTIV 96/2/EF**av 16. januar 1996****om endring av direktiv 90/388/EØF med hensyn til mobil- og personkommunikasjon(*)****KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESSKAP HAR -**

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fællesskap, særlig artikkel 90 nr. 3, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I sin melding av 23. november 1994 om høringen i forbindelse med grønnboken om mobil- og personkommunikasjon fastsatte Kommisjonen de viktigste tiltak som kreves for å utarbeide de framtidige rammeregler som er nødvendige for å utnytte dette kommunikasjonsmidlets muligheter. Den vektla behovet for snarest mulig å avskaffe alle gjenværende eneretter og særretter i denne sektor ved å gi Fællesskapets konkurranseregler full anvendelse og ved om nødvendig å endre kommisjonsdirektiv 90/388/EØF av 28. juni 1990 om konkurranse på markedene for teletjenester⁽¹⁾, sist endret ved direktiv 95/51/EF⁽²⁾. Den behandlet videre avskaffingen av restriksjonene på mobilnettoperatørens adgang til å drive og utvikle nettene for å utøve virksomhet som dekkes av deres konsesjoner eller godkjenninger, herunder fritt valg av underliggende infrastruktur. Et slikt skritt ble ansett som avgjørende for å komme den eksisterende konkurransevidningen til livs, ikke minst for å gi slike operatører mulighet til å oppnå kontroll over sine kostnader.
- 2) I sin resolusjon av 29. juni 1995 om videreutvikling av mobil- og personkommunikasjon i Den europeiske union⁽³⁾ ga Rådet generell støtte til de nødvendige tiltak som anbefales i Kommisjonens melding av 23. november 1994, og anså det som et viktig mål å avskaffe eneretter og særretter på dette området.
- 3) I sin resolusjon av 14. desember 1995 om utkast til kommisjonsdirektiv om endring av direktiv 90/388/EØF med hensyn til mobil- og personkommunikasjon⁽⁴⁾ godkjente Europaparlamentet dette direktiv med hensyn til både prinsipper og mål.
- 4) Flere medlemsstater har allerede åpnet visse mobilkommunikasjonstjenester for konkurranse og innført konsesjonsordninger for disse tjenestene. I mange medlemsstater er tildelingen av konsesjoner likevel begrenset på skjønsmessig grunnlag eller, når det gjelder markedsdeltakere som konkurrerer med teleoperatørene, underlagt tekniske restriksjoner som forbud mot bruk av annen infrastruktur enn den som disse operatørene tilbyr. Mange medlemsstater har f.eks. ennå ikke tildelt konsesjoner for mobiltefontjeneste av typen DCS 1800.

Dessuten har enkelte medlemsstater opprettholdt den enerett til å yte mobil- og personkommunikasjonstjenester som er tildelt den nasjonale teleoperatøren.
- 5) I direktiv 90/388/EØF er det bestemt at de særretter og eneretter til å yte teletjenester som medlemsstatene har gitt, skal avskaffes. Mobilkommunikasjonstjenester er imidlertid ennå ikke omfattet av direktivets virkeområde.
- 6) Når medlemsstatene ved bruk av særretter og til og med eneretter begrenser antallet foretak med tillatelse til å yte mobil- og personkommunikasjonstjenester, utgjør disse rettighetene restriksjoner som kan være uforenlige med traktatens artikkel 90 sammenholdt med artikkel 59, dersom begrensningen ikke er begrunnet i særlige bestemmelser i traktaten eller i grunnleggende krav, fordi rettighetene hindrer andre foretak i å yte de aktuelle tjenestene til og fra andre medlemsstater. I forbindelse med mobil- og personkommunikasjonsnett og -tjenester omfatter de grunnleggende krav som får anvendelse, effektiv bruk av frekvensspekteret og forhindring av sjenerende forstyrrelser mellom radiobaserte telekommunikasjonssystemer og andre rombaserte eller jordbaserte tekniske systemer. Dersom utstyret som benyttes til å yte tjenestene, også oppfyller disse grunnleggende kravene, er de eksisterende særrettene og i enda større grad de eksisterende enerettene til å yte mobilkommunikasjonstjenester følgelig ikke begrunnet, og de bør derfor behandles på samme måte som de øvrige teletjenester som allerede omfattes av direktiv 90/388/EØF. Direktivets virkeområde bør derfor utvides til å omfatte mobil- og personkommunikasjonstjenester.

(*) Denne EF-rettsakten, kunngjort i EFT nr. L 20 av 26.1.1996, s. 59, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 105/97 av 17. desember 1997 om endring av EØS-avtalens vedlegg XI (Telekommunikasjonstjenester) og vedlegg XIV (Konkurranse), se denne utgaven av EØS-tillegget til De Europeiske Fællesskaps Tidende.

(1) EFT nr. L 192 av 24.7.1990, s. 10.

(2) EFT nr. L 256 av 26.10.1995, s. 49.

(3) EFT nr. C 188 av 22.7.1995, s. 3.

(4) Resolusjon A4-0306/95.

- NORSK utgave
- 7) Ved innføring av konkurranse på markedene for mobil- og personkommunikasjon skal medlemsstatene prioritere bruk av felleseuropeiske standarder på dette området, f.eks. GSM, DCS 1800, DECT og ERMES, slik at det blir mulig å utvikle og yte mobil- og personkommunikasjonstjenester på tvers av grensene.
  - 8) Noen medlemsstater gir på det nåværende tidspunktet konsesjoner for digitale mobile radiobaserte kommunikasjonstjenester i frekvensbåndet 1700-1900 MHz etter DCS 1800-standard. Kommisjonens melding av 23. november 1994 fastsetter at DCS 1800 skal betraktes som en del av GSM-systemet. De øvrige medlemsstater har ikke gitt tillatelse til slike tjenester, selv ikke når det finnes ledige frekvenser i dette båndet, og hindrer derfor at disse tjenestene ytes på tvers av grensene. Dette er også uforenlig med traktatens artikkel 90 sammenholdt med artikkel 59. For å avhjelpe denne situasjonen bør de medlemsstater som ennå ikke har innført en rutine for tildeling av slike konsesjoner, gjøre dette i løpet av et rimelig tidsrom. I denne forbindelse bør det tas tilbørlig hensyn til behovet for å fremme nyinntrederes investeringer. Medlemsstatene bør kunne unnlate å gi konsesjon til eksisterende operatører, f.eks. operatører av GSM-systemer som allerede finnes på deres territorium, dersom det kan påvises at en slik tildeling ville fjerne effektiv konkurranse, særlig ved å utvide en dominerende stilling. Spesielt gjelder det at dersom en medlemsstat tildeler eller allerede har tildelt DCS 1800-konsesjoner, kan det tildeles nye konsesjoner eller tilleggskonsesjoner til eksisterende GSM- eller DCS 1800-operatører bare dersom det skjer på vilkår som sikrer effektiv konkurranse.
  - 9) Digital europeisk trådløs telekommunikasjon (DECT) er også et viktig element i utviklingen av personkommunikasjon. DECT er et alternativ til det nåværende aksessnett til det offentlige svitsjede telefonnettet. 3. juni 1991 utpekte Rådet ved direktiv 91/287/EØF⁽¹⁾ frekvensbånd for samordnet innføring av digital europeisk trådløs telekommunikasjon (DECT) i Fællesskapet innen 31. desember 1991. Noen medlemsstater hindrer imidlertid at de aktuelle frekvenser benyttes til slike tjenester ved ikke å gi konsesjon til selskaper som ønsker å begynne å yte DECT-tjenester. I de tilfeller der teleoperatører har enerett til å bygge ut det offentlige svitsjede telefonnettet, fører slike avslag til at teleoperatørenes dominerende stilling styrkes, og også til at framveksten av personkommunikasjonstjenester forsinkes. Slike tiltak begrenser derfor den tekniske utviklingen på brukernes bekostning i strid med traktatens artikkel 90 sammenholdt med artikkel 86 bokstav b). For å avhjelpe denne situasjonen bør medlemsstater som ennå ikke har innført en rutine for tildeling av slike konsesjoner, gjøre dette i løpet av et rimelig tidsrom.
  - 10) Selv når medlemsstatene har gitt konsesjon til konkurrerende mobilnettoperatører, har de i enkelte tilfeller på skjønnsmessig grunnlag tildelt en av dem særlige lovfestede fordeler som ikke er blitt innrømmet de øvrige operatørene. I en slik situasjon kan disse fordelene oppveies av særlige forpliktelser og hindrer ikke nødvendigvis de øvrige operatørene i å få adgang til markedet eller i å konkurrere på dette. Spørsmålet om hvorvidt slike fordeler er forenlige med traktaten, må derfor vurderes i hvert enkelt tilfelle, samtidig som det tas hensyn til den virkning de har på andre foretaks faktiske adgang til å yte den samme teletjenesten på effektiv vis, og til om de er begrunnet sett i forhold til den aktuelle virksomheten.
  - 11) De gjeldende enerettene innen mobilkommunikasjon er i alminnelighet blitt tildelt foretak som allerede har en dominerende stilling på grunn av sin etablering av jordbaserte nett, eller et av deres datterselskaper. I en slik situasjon fører disse rettighetene til at nevnte foretaks dominerende stilling utvides og dermed styrkes, noe som ifølge Domstolens rettspraksis utgjør en utilbørlig utnyttning av en dominerende stilling som definert i traktatens artikkel 86. Enerettene som er gitt innenfor mobil- og personkommunikasjon, er derfor uforenlige med artikkel 90 sammenholdt med artikkel 86. Slike eneretter må derfor avskaffes.
  - 12) Ettersom det med hensyn til nye mobilkommunikasjonstjenester er vanskelig å sikre seg at teleoperatører i medlemsstater som har mindre utbygde nett, og som har krav på en overgangsperiode for å avskaffe eneretten som nevnte operatører er innrømmet for å bygge ut og tilby infrastrukturen som er nødvendig for en gitt mobilkommunikasjonstjeneste, ikke utnytter sin stilling for å utvide eneretten til å omfatte markedet for den omhandlede mobilkommunikasjonstjenesten, bør disse medlemsstatene dessuten for å hindre traktatstridig, utilbørlig utnyttning av en dominerende stilling avstå fra å gi disse teleoperatørene eller tilknyttede selskaper konsesjon for den aktuelle mobilkommunikasjonstjenesten. Dersom teleoperatørene ikke eller ikke lenger har enerett til å bygge ut og tilby offentlig nettinfrastruktur, bør de imidlertid ikke på forhånd utelukkes fra å komme i betraktning ved tildeling av slike konsesjoner.
  - 13) Eneretter begrenser ikke bare markedsadgangen, men virker også slik at de til ulempe for brukerne begrenser eller hindrer bruk av mobil- og personkommunikasjon som ellers kunne ha vært tilbudt, og bremser derved den tekniske utviklingen på dette området. Teleoperatørene har særlig opprettholdt høye takster for mobilkommunikasjon i forhold til telefontjenesten over fast nett, noe som hindrer konkurranse som kan være til skade for deres hovedinntektskilde.

(¹) EFT nr. L 144 av 8.6.1991, s. 45.

Når foretak skal treffe beslutninger om investeringer på områder der de har enerett, kan de prioritere fastnetsteknologi, mens nyinntredere vil kunne tenkes å anvende teknologi for mobil- og personkommunikasjon, også for å konkurrere med fasttjenester, særlig med hensyn til aksessnett. Eneretter virker derfor slik at de begrenser utviklingen av mobil- og personkommunikasjon, noe som er uforenlig med traktatens artikkel 90 sammenholdt med artikkel 86.

- 14) For å legge forholdene til rette for yting av mobil- og personkommunikasjonstjenester kan medlemsstatene, med forbehold for proporsjonalitetsprinsippet, innføre konsesjonsrutiner og registreringsordninger for å sikre at de gjeldende grunnleggende krav og spesifikasjoner for offentlig tjeneste i form av bransjeforskrifter overholdes. Spesifikasjonene for offentlig tjeneste i form av bransjeforskrifter gjelder vilkår for tjenestens bestandighet, tilgjengelighet og kvalitet. Slike spesifikasjoner kan omfatte en forpliktelse til å gi tjenesteytere samtaletid («airtime») på vilkår som er minst like gunstige som vilkårene som gjelder for tjenesteyting utøvd av en operatør som eier et mobilnett, eller av et tilknyttet foretak. Dette berører ikke harmoniseringen av rammereglene for tildeling av konsesjoner i Fællesskapet.

Antallet konsesjoner kan begrenses bare dersom det er mangel på frekvenser. Det er derimot ingen grunn til å benytte konsesjonstildeling dersom en registreringsordning er tilstrekkelig til at det oppsatte målet kan nås.

Med hensyn til videresalg av samtaletid («airtime») og annen ren yting av tjenester fra uavhengige tjenesteytere eller direkte fra mobilnettoperatører over allerede godkjente mobilkommunikasjonssystemer, er det ikke etter noen gjeldende grunnleggende krav grunnlag for å innføre eller opprettholde konsesjonsrutiner ettersom slike tjenester ikke består i å yte teletjenester eller å drive et mobilkommunikasjonsnett, men i detaljsalg av godkjente tjenester, og ytingen av disse er etter all sannsynlighet underlagt vilkår som sikrer at grunnleggende krav eller spesifikasjoner for offentlig tjeneste i form av bransjeforskrifter overholdes.

I tillegg til å omfattes av nasjonale regler for god markedsføringsskikk som får anvendelse på all tilsvarende detaljhandel, kan slike tjenesteytere bare underkastes plikt til å registrere sin virksomhet hos den nasjonale tilsynsmyndigheten i medlemsstatene der de velger å drive virksomhet. Mobilnettoperatører kan imidlertid nekte tjenesteytere å forhandle deres tjenester, særlig dersom tjenesteyterne for sin virksomhet ikke følger et regelverk som er i samsvar med traktatens konkurranseregler, forutsatt at et slikt regelverk finnes.

- 15) I forbindelse med mobil- og personkommunikasjonssystemer er radiofrekvenser en ressurs av avgjørende

betydning som det er knapphet på. Dersom medlemsstatene tildeler radiofrekvenser for mobil- og personkommunikasjonssystemer etter andre kriterier enn kriterier som er objektive, ikke-diskriminerende og sikrer innsyn, utgjør dette en restriksjon som er uforenlig med traktatens artikkel 90 sammenholdt med artikkel 59, dersom operatører fra andre medlemsstater behandles ufordelaktig. Utvikling av effektiv konkurranse innen telekommunikasjonssektoren kan være en objektiv grunn til å avslå å tildele frekvenser til operatører som allerede har en dominerende stilling i et gitt geografisk marked.

Medlemsstatene bør påse at ordningene for tildeling av frekvenser bygger på objektive kriterier og ikke virker diskriminerende. I denne forbindelse bør medlemsstatene med hensyn til framtidig tildeling av frekvenser for bestemte kommunikasjonstjenester gjøre kjent hvilke frekvensplaner de har, og hvordan operatørene skal gå fram for å oppnå frekvenser i de utpekte frekvensbåndene. Den nåværende frekvenstildelingen bør gjennomgå av medlemsstatene med jevne mellomrom. I tilfeller der antallet konsesjoner er begrenset på grunn av et utilstrekkelig frekvensspektrum, skal medlemsstatene også vurdere på nytt om teknologiske framskritt gjør det mulig å stille frekvenser til rådighet for ytterligere konsesjoner. Eventuelle avgifter for bruk av frekvenser bør være proporsjonale med antallet kanaler som faktisk tildeles.

- 16) De fleste medlemsstater pålegger på det nåværende tidspunkt mobilnettoperatørene å bruke samband leid av teleoperatørene både til interne nettforbindelser og til ruting av fjernsamtaler. Ettersom leie for samband utgjør en vesentlig del av mobilnettoperatørens grunnkostnader, gir dette kravet teleoperatøren som tilbyr sambandet, dvs. i mange tilfeller mobilnettoperatørens direkte konkurrent, mulighet til å øve stor innflytelse på mobilnettoperatørens forretningsmessige lønnsomhet og kostnadsstruktur. Begrensninger i mobilnettoperatørens mulighet til å skaffe egen infrastruktur og bruk av tredjemanns infrastruktur bremser dessuten utbyggingen av mobilkommunikasjonstjenester, særlig fordi effektiv felleseuropeisk søking (roaming) til GSM forutsetter anvendelse av et felles signalsystem, en teknologi som ennå ikke tilbys av alle teleoperatører i Fællesskapet.

Slike restriksjoner på tilbud av og bruk av infrastruktur begrenser ytingen av mobil- og personkommunikasjonstjenester fra operatører fra andre medlemsstater og er derfor uforenlige med traktatens artikkel 90 sammenholdt med artikkel 59. I den grad konkurransebasert yting av mobiltelefonstjenester hindres fordi teleoperatøren ikke er i stand til å oppfylle mobilnettoperatørens behov for infrastruktur eller vil gjøre det bare på grunnlag av takster som ikke står i forhold til kostnadene for de leide samband det gjelder, favoriserer slike restriksjoner uvilkårlig teleoperatørens yting av telefonstjenester over det faste

nettet, som de fleste medlemsstater fortsatt opprettholder enerett for. Restriksjonen på tilbud og bruk av infrastruktur utgjør derfor et brudd på traktatens artikkel 90 sammenholdt med artikkel 86. Medlemsstatene må derfor avskaffe disse restriksjonene og etter anmodning gi de berørte mobilnettoperatører adgang på ikke-diskriminerende grunnlag til de nødvendige knappe ressurser for å bygge ut egen infrastruktur, herunder radiofrekvenser.

- 17) Slik forholdene nå er, er direkte sammenkopling mellom mobilkommunikasjonssystemer samt mellom mobilkommunikasjonssystemer og faste telenett i en medlemsstat eller mellom systemer i forskjellige medlemsstater begrenset i konsesjonene utstedt av mange medlemsstater uten at dette er teknisk begrunnet. Dessuten finnes det begrensninger med hensyn til muligheten til sammenkopling av disse nettene over andre telenett enn de offentlige telenett. I de berørte medlemsstatene er mobilnettoperatørene derfor tvunget til å kople seg til andre mobilnettoperatører over teleoperatørens faste nett. Et slikt krav medfører ekstra kostnader og hindrer derved særlig utviklingen av yting av mobilkommunikasjonstjenester på tvers av grensene i Fællesskapet og er derfor i strid med traktatens artikkel 90 sammenholdt med artikkel 59.

Ettersom eneretten til å yte telefontjenesten og til å tilby offentlig infrastruktur for faste nett opprettholdes i de fleste medlemsstater, kan en eventuell utilbørlig utnyttning av vedkommende teleoperatørs dominerende stilling unngås bare dersom medlemsstatene sikrer at det er mulig å kople offentlige mobilkommunikasjonssystemer til disse teleoperatørens offentlige telenett ved hjelp av definerte grensesnitt, og påser at vilkårene for tilkoplingen bygger på objektive kriterier basert på hva det koster å yte tilkoplingstjenesten, gir innsyn, sikrer likebehandling og er offentliggjort på forhånd, og at de muliggjør den nødvendige takstfleksibilitet, herunder anvendelse av særlige takster for trafikksvake perioder. Innsyn er særlig påkrevd med hensyn til vurdering av kostnader hos operatører som driver både faste nett og mobilkommunikasjonsnett. Særretter og eneretter til å bygge ut infrastruktur for telefontjenesten på tvers av grensene berøres ikke av dette direktiv.

For å sikre at dette direktiv får full anvendelse på sammenkopling, skal det etter anmodning gis opplysninger om sammenkoplingsavtaler til Kommisjonen.

Innføring av nasjonale konsesjons- og sammenkoplingsrutiner må ikke være til hinder for en harmonisering av slike rutiner på fællesskapsplan innen rammen av europaparlaments- og rådsdirektiver, særlig direktiver om tilgang til åpne telenett (ONP).

- 18) I henhold til traktatens artikkel 90 nr. 2 kan traktatens regler, særlig artikkel 86, fravikes i tilfeller der anvendelsen av sistnevnte artikkel rettslig eller faktisk hindrer

teleoperatørene i å utføre de særlige oppgaver som er tillagt dem. I samsvar med dette tillater direktiv 90/388/EØF at eneretter opprettholdes i en overgangsperiode med hensyn til telefontjenesten.

Telefontjenesten defineres i artikkel 1 i direktiv 90/388/EØF som et kommersielt tilbud til offentligheten om direkte formidling og svitsjing av sanntidstale mellom termineringspunkter i offentlig svitsjet nett, slik at enhver bruker kan benytte utstyr tilknyttet et hvilket som helst termineringspunkt for å kommunisere med et annet termineringspunkt. Direkte formidling og svitsjing av tale over mobil- og personkommunikasjonsnett skjer ikke mellom to termineringspunkter i offentlig svitsjet nett og er derfor ikke telefontjeneste som definert i direktiv 90/388/EØF.

Etter traktatens artikkel 90 nr. 2 er imidlertid spesifikasjoner for offentlig tjeneste i form av bransjeforskrifter som får anvendelse på alle godkjente operatører som yter mobilteletjenester til offentligheten, begrunnet for å sikre at målsetninger av allmenn økonomisk betydning oppfylles, f.eks. en bestemt geografisk dekning eller gjennomføring av en standard på fællesskapsplan.

- 19) I sin vurdering av restriksjonene som nå er pålagt operatører med hensyn til utbygging og bruk av egen infrastruktur eller bruk av tredjemanns infrastruktur, vil Kommisjonen ta hensyn til behovet for å fastsette ytterligere overgangsperioder for medlemsstater med mindre utbygde nett, slik det slås til lyd for i rådsresolusjon av 22. juli 1993 om undersøkelse av situasjonen innen telekommunikasjonssektoren og av behovet for ytterligere utvikling på telekommunikasjonsmarkedet⁽¹⁾ og i rådsresolusjon av 22. desember 1994 om prinsippene og tidsplanen for liberalisering av telekommunikasjonsinfrastrukturene⁽²⁾. Selv om det ikke er omfattet av disse resolusjonene, bør det være mulig å anmode om en ytterligere overgangsperiode for direkte sammenkopling av mobilnett. De medlemsstater som kan anmode om et slikt unntak, er Spania, Irland, Hellas og Portugal. Det er imidlertid bare noen av disse medlemsstatene som ikke tillater GSM-mobilnettoperatører å bruke sin egen infrastruktur og/eller tredjemanns infrastruktur. Det bør innføres en særlig rutine for å vurdere om det som fastsatt i ovennevnte resolusjoner er grunnlag for å opprettholde denne ordningen for yting av mobil- og personkommunikasjonstjenester i en overgangsperiode.
- 20) Dette direktiv er ikke til hinder for at det vedtas tiltak i samsvar med fællesskapsretten og gjeldende internasjonale forpliktelser for å sikre at medlemsstatenes borgere får tilsvarende behandling i tredjestater -

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

⁽¹⁾ EFT nr. C 213 av 6.8.1993, s. 2.

⁽²⁾ EFT nr. C 379 av 31.12.1994, s. 4.

Artikkel 1

I direktiv 90/388/EØF gjøres følgende endringer:

1. I artikkel 1 nr. 1 gjøres følgende endringer:

a) nye strekpunkter etter niende strekpunkt skal lyde:

«— mobil- og personkommunikasjonstjenester, andre tjenester enn satellittjenester, som helt eller delvis består i å bygge ut radiokommunikasjon med en mobilbruker, og som helt eller delvis gjør bruk av mobil- og personkommunikasjonssystemer,

— mobil- og personkommunikasjonssystemer, systemer som består i å bygge ut og drive mobilnettinfrastruktur, uansett om denne er koplet til termineringspunkter i offentlig nett eller ikke, for å sikre overføring og yting av radiokommunikasjonstjenester til mobilbrukere.»

b) trettende strekpunkt skal lyde:

«— grunnleggende krav, allmenne hensyn av ikke-økonomisk art som kan medføre at en medlemsstat innfører vilkår for utbygging og/eller drift av telenett eller yting av teletjenester. Slike hensyn er nettets driftssikkerhet, sikring av nettets integritet samt, når dette er begrunnet, tjenestenes samtrafikkevne, datasikring, miljøvern, by- og distriktsplanleggingshensyn, effektiv bruk av frekvensspekteret og forebygging av sjenerende forstyrrelser mellom radiobaserte telekommunikasjonssystemer og andre rombaserte eller jordbaserte tekniske systemer.

Datasikring kan omfatte sikring av persondata, beskyttelse av overført eller lagret informasjon samt vern av privatlivets fred.»

2. Artikkel 1 nr. 2 skal lyde:

«2. Dette direktiv får ikke anvendelse på telekstjenesten.»

3. Etter artikkel 3 skal ny artikkel 3a-3d lyde:

«Artikkel 3a

I tillegg til de vilkår som er fastsatt i artikkel 2 annet ledd, skal medlemsstatene ved fastsettelse av vilkår i konsesjoner eller generelle godkjenninger for mobil- og personkommunikasjonssystemer påse at konsesjonsvilkårene

i) ikke inneholder andre vilkår enn vilkår som er begrunnet med hensynet til grunnleggende krav og, når det gjelder systemer beregnet på offentligheten, i hensynet til spesifikasjoner for offentlig tjeneste i form av bransjeforskrifter som definert i artikkel 3,

ii) for mobilnettoperatører, med hensyn til fastnettoperatører og mobilnettoperatører som eier mobil- og personkommunikasjonssystemer i fellesskap, sikrer atferd som gir innsyn og ikke virker diskriminerende,

iii) ikke omfatter ubegrunnede tekniske restriksjoner. Medlemsstatene skal særlig avstå fra å hindre at konsesjoner kombineres, eller fra å begrense tilbudet av forskjellig teknologi som benytter særskilte frekvenser dersom det er tale om multistandardutstyr.

I den grad det finnes tilgjengelige frekvenser, skal medlemsstatene gi konsesjon til alle søkere i henhold til åpne rutiner som ikke virker diskriminerende og sikrer innsyn.

Medlemsstatene kan begrense antallet konsesjoner for mobil- og personkommunikasjonssystemer bare ut fra hensynet til grunnleggende krav og bare i forbindelse med mangel på disponibelt frekvensspekter og når det er begrunnet ut fra hensynet til proporsjonalitetsprinsippet.

Konsesjonsrutinene kan ta hensyn til spesifikasjoner for offentlig tjeneste i form av bransjeforskrifter som definert i artikkel 3 dersom den minst konkurransebegrensende løsningen velges. Relevante vilkår i form av bransjeforskrifter kan være vedlagt utstedte konsesjoner.

Medlemsstater som innrømmes en ytterligere gjennomføringsfrist for å avskaffe restriksjoner med hensyn til infrastruktur omhandlet i artikkel 3c, skal i løpet av dette tidsrommet ikke gi teleoperatører eller tilknyttede operatører nye konsesjoner for mobil- eller personkommunikasjon. Dersom teleoperatørene i disse medlemsstatene ikke eller ikke lenger har enerett eller særrett som definert i artikkel 2 første ledd bokstav b) og c) til å bygge ut og tilby infrastruktur for offentlige nett, skal de ikke på forhånd være utelukket fra slike konsesjonsrutiner.

Artikkel 3b

Utpekingen av radiofrekvenser for bestemte kommunikasjonstjenester skal skje på grunnlag av objektive kriterier. Ordningene for dette skal sikre innsyn og offentliggjøres på en passende måte.

Medlemsstatene skal hvert år offentliggjøre eller etter anmodning utlevere en oversikt over tildelingen av frekvenser forbeholdt mobil- og personkommunikasjonstjenester i samsvar med oversikten i vedlegget, herunder planer for framtidige utvidelser av tildelingen av frekvenser. Frekvensutpekingen skal vurderes på nytt av medlemsstatene med jevne mellomrom.

Artikkel 3c

Medlemsstatene skal sikre at alle restriksjoner pålagt operatører av mobil- og personkommunikasjonssystemer med hensyn til utbygging av egen infrastruktur, bruk av tredjemanns infrastruktur samt felles bruk av infrastruktur, andre anlegg og plasseringssteder, avskaffes, forutsatt at operatørene begrenser bruken av slik infrastruktur til virksomhet omfattet av deres konsesjon eller godkjenning.

Artikkel 3d

Uten at det berører den framtidige harmoniseringen av nasjonale regler for sammenkopling innen rammen av ONP, skal medlemsstatene sikre at direkte sammenkopling mellom mobilkommunikasjonssystemer samt mellom mobilkommunikasjonssystemer og faste telenett er tillatt. For å oppnå dette skal restriksjonene på sammenkopling avskaffes.

Medlemsstatene skal sikre at sammenkopling mellom mobilkommunikasjonssystemer beregnet på offentligheten og telenett er tillatt. For dette formålet skal medlemsstatene i konsesjonene for mobilkommunikasjonstjenester sikre adgang til det nødvendige antall tilkoplingspunkter for samtrafikk med det offentlige telenettet. Medlemsstatene skal påse at de tekniske grensesnittene som benyttes ved disse tilkoplingspunktene, er de minst restriktive grensesnittene sett i relasjon til de funksjoner mobilkommunikasjonstjenestene omfatter.

Medlemsstatene skal sikre at vilkårene for tilkopling til teleoperatørens offentlige telenett fastsettes på grunnlag av objektive kriterier, og at de sikrer innsyn, ikke virker diskriminerende og er forenlige med proporsjonalitetsprinsippet. I tilfelle klage skal de sikre at nasjonale tilsynsmyndigheter har fri tilgang til sammenkoplingsavtalene, og at disse opplysningene etter anmodning gjøres tilgjengelige for Kommisjonen.»

- 4) I første punktum i artikkel 4 innsettes «faste» foran «offentlige telenett».

Artikkel 2

1. Uten at bestemmelsene i artikkel 2 i direktiv 90/388/EØF berøres, og med forbehold for bestemmelsene i nr. 4 skal medlemsstatene ikke nekte å gi konsesjoner til drift av mobilkommunikasjonssystemer som oppfyller DCS 1800-standarden, senest etter at Den europeiske radiokommunikasjonskomité har truffet beslutning om tildeling av DCS 1800-frekvenser, og under alle omstendigheter senest 1. januar 1998.

2. Med forbehold for bestemmelsene i nr. 4 kan medlemsstatene med virkning fra dette direktivs ikrafttredelse ikke nekte å gi konsesjoner for tilslutning til det offentlige nettet/telepunktapplikasjoner, herunder for systemer som fungerer etter DECT-standarden.

3. Medlemsstatene skal ikke begrense kombinasjon av mobilkommunikasjonsteknologier eller -systemer, særlig ikke når multistandardutstyr er tilgjengelig. Medlemsstater som utvider eksisterende konsesjoners virkeområde til å omfatte slike kombinasjoner, skal sikre at utvidelsen er begrunnet i samsvar med bestemmelsene i nr. 4.

4. Medlemsstatene skal om nødvendig vedta tiltak for å sikre at bestemmelsene i denne artikkel gjennomføres, idet det tas hensyn til behovet for å sikre effektiv konkurranse mellom operatører som konkurrerer på de relevante markedene.

Artikkel 3

Medlemsstatene skal senest ni måneder etter at dette direktiv er trådt i kraft, gi Kommisjonen opplysninger som gjør det mulig for den å fastslå at bestemmelsene i artikkel 1 og artikkel 2 nr. 2 er overholdt.

Medlemsstatene skal senest 1. januar 1998 gi Kommisjonen opplysninger som gjør det mulig for den å fastslå at bestemmelsene i artikkel 2 nr. 1 er overholdt.

Artikkel 4

Medlemsstater med mindre utbygde nett kan senest tre måneder etter at dette direktiv er trådt i kraft, anmode om en ytterligere frist på inntil fem år for å gjennomføre visse eller samtlige vilkår fastsatt i artikkel 3c og artikkel 3d første ledd i direktiv 90/388/EØF, dersom dette er begrunnet ut fra behovet for å foreta en strukturell omlegging. En slik anmodning skal omfatte en detaljert beskrivelse av den planlagte omleggingen og en nøyaktig angivelse av tidsplanen for gjennomføringen. Disse opplysningene skal på anmodning gjøres tilgjengelige for alle berørte parter.

Kommisjonen vil vurdere slike anmodninger og treffe en grunnlagt beslutning innen tre måneder om prinsippet og konsekvensene og om hvor lang den ytterligere fristen høyst kan være.

Artikkel 5

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.

Artikkel 6

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 16. januar 1996.

For Kommissjonen

Karel VAN MIERT

Medlem av Kommissjonen

VEDLEGG

1. Frekvensbånd tildelt mobilkommunikasjonssystemer.

(Med angivelse av antallet kanaler, tjeneste frekvensen er tildelt for, og dato for ny vurdering av tildelingen.)

2. Frekvensbånd som vil bli stilt til rådighet for mobilkommunikasjonssystemer i det påfølgende år.
3. Ordninger som er tenkt brukt ved tildeling av disse frekvensene til eksisterende eller nye operatører.